okrajni šolski svét, ne potrdijo v Gradci izvolitve. Renegatje in učitelji imajo povsod prednost in dobivajo rano starostnih doklad.

Slovenska prislovica slôve: Kri ni voda. Vkljub vabam od jedne, vkljub pretenju od druge strani, ostala je večina slovenskih učiteljev zvesta materinščini, zvesta narodu svojemu; ni se dala zapeljati v izdajstvo lastnega ljudstva, v nepokorščino državnim zakonom, v barantanje z dušami. To bodi tukaj povedano na čast takšnim učiteljem!

Da bi še te učitelje sklonili, sklenil je nemški deželni zbor v Gradci izjemen zakon, s katerim je § 15. deželnega zakona od 17. maja 1887 tako prenaredil, da je deželni šolski svet v roke dobil neomejeno pravico, prestavljati učitelje „iz službenih ozirov“. Dr. Schreiner je v zbornici odkrito izpovedal, čemu ta prememba, rekoč: Ovi zakon naperjen je proti onim učiteljem, kateri nemščine na slovenskih šolah ne učijo dovoljno.

Potem takem morali so učitelji zgubiti poslednjo betvico svoje nezavisnosti, šolske občine pustiti pravico, uplivati na nameščenje učiteljev, samo da bi učitelja storili golo orodje v rokah nemčevalnega šolskega sveta deželnega v Gradci. Naposled sklenejo slovenske šole na mah iztrebiti na Štajarskem. Z odredbo c. kr. deželnega sveta z dne 22. februvarja 1887, št. 823, proglasili so vse slovenske šole na Štajarskem za učilnice nemškega jezika, ne prizana šajoč niti ljudskim šolam jednorazrednicam.

Leta 1882 imeli smo na Štajarskem poleg 526 nemških ljudskih šol še 160 slovenskih, 75 nemško-slovenskih, sedaj izpremenili so vse na nemške šole, kjer je nemščina povsod obligaten ali zapoveden poučni predmet, v višjih razredih pa celo — poučni jezik. Ako štejemo po šematizmih škofij, je Slovencev na Štajarskem 420 000 na Koroškem 130 000, vkup 550.000. — No, in ti so v 9letnej dobi ministrov: Taaffe, Stremayer, Konrad, Gautsch tako daleč dospeli, da nemajo nobene čisto slovenske ljudske šole več. Kar smo za Bachovega absolutizma prejeli, izgubljamo za sedanje vlade.

Kaj pa reče c. kr. naučno ministerstvo k temu upijočemu rešenju državnega osnovnega zakona po deželnem šolskem svetu? Večinoma molči in roke križem drži. Govoril sem tukaj o tej reči že jednokrat. Tudi so gospodje poslanci dr. Poklukar in tovariši dne 18. oktobra v svojej interpelaciji naravnost zahtevali, naj naučno ministerstvo razveljavi odredbo deželnega šolskega sveta v Gradci. Toda gospodje poslanci dr. Poklukar in tovariši še niti vredni niso bili pripoznani, da bi se jim odgovorilo.

Iz mojega volilnega okraja bilo je uloženih 11 pritožeb; a zastonj, dosedaj še niso rešene. Sitno je že za naučnega ministra, tukaj odločiti se; gospodom v Gradci ne bi rad brce dal razveljavši njihovo odredbo, pa tudi pritožiteljem ne bi rad pismeno pritožbe odbil, ker bi utegnilo za tem do tožbe priti pri najvišjem sodišči. Zato so odlagali v naučnem ministerstvu ter, kakor je včeraj tu bilo povedano, rešili samo jedno pritožbo, namreč tisto, katero je uložila šolska občina v Šmarijah.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Hmelj in njegovo pridelovanje.

Delo, ki se ne opravi dobro, postane človeku lehko na škodo, ne pa da mu prinese koristi in zato je skorej bolje, če se človek ne loti dela, ako ga ne misli opraviti v redu. Nikjer pa se ne kaže to s tako silo, kakor pri kmetijstvu. Tu si velikokrat človek s slabim delom poškoduje ves pridelek, v časih za več let čuti nasledke.

Nekaj let živi pri nas hmeljereja, izlasti v Savinjski dolini in v Dobrnskih ravnicah. Prva leta so se z njo prav hvalili in so dobili za hmelj lep denar, toda nekaj časa pa hira ta kupčija in je že posestnikom skorej žal, da so začeli hmeljerejo. Treba jim je misliti na to, kako se stvari pomore, če je še sploh mogoče, sicer upade hmeljarjem v resnici srce in s hmeljarstvom smo pri nas na konci.

Hvale vredno je torej „hmeljarsko društvo“ v Žalci, da si je letos za svoj občni zbor naprosilo g. Fr. Müllerja, tajnika c. kr. kmetijske družbe v Gradci, naj bi udom in sploh hmeljarjem podal nekaj naukov gledé hmeljarstva. Naj še torej mi nekaj teh povzamemo za naše bralce!

Kdor hoče od hmeljarstva dobička, mora poprej svoje polje preudariti, je-li za to ali ne. Prst, lega in podnebje vzeti mu je tu najprej v poštev, zakaj samo takrat, če je vse to ugodno hmelju, postane hmelj fine vrste in bode za prodajo, drug, grobe vrste pa ni, da ga človek prideluje. Nič se ne izplača. Te tri reči pa so na Štajarskem, izlasti v Savinjski dolini, kajti hmelj, ki ga moreš tu pridelati, je tak, da stoji v 4. vrsti izmed 10, kar jih ima hmelj na svetu. Izmed avstrijskih hmeljev presega štajarski hmelj samo Zateški na Češkem, galicijski, gornje avstrijski, ogerski in erdeljski pa je za veliko manjše vrednosti.

Imenitno je potlej pri hmelji, da se polje dobro, globoko obdela. Globoko razrahljanje prsti pripušča, da prihaja zrak, mokrota in toplota v tla in to pomaga, da se gnoj razkroji bolj redno in do cela. Tudi gnoj mora se dati v redu in dobro vdelan v zemljo. To se pa izgodi, ako iz gnoja, kedar se izpravlja iz hleva, slama, ki ni preperela, odpravi in sploh gnoj enako po gnojišči razvozi. Čez to pa se posip-

lje potlej prst, malec, apno ali gnojna sol. Kedar je potlej ta gnoj že precej na debelo, prekoplje se s krebljem ali z močno motiko večkrat. S tem se naredi nekak kompost in postane gnoj enak temu, ki ga je treba za tobak.

V časih se vpraša, je-li ogrebanje hmelja potrebno ali ne? Ogreba se hmelj za to, da se okoli kola nabere več dobre prsti ter se spravijo stare sadike globlje v zemljo. Tako pa podzemeljske vejice poženejo korenike in s tem privlečejo več redilnih snovi v hmelj. Na lehki zemlji pa se ogreba hmelj še za to, da se obdrži več mokrote in na težki za to, da se odpravi nepotrebna ali nevarna mokrota od hmelja. Največkrat pa se ne zmeni nihče za to, čemu je ogrebanje in opravi se ta posel samo za to, ker je v navadi.

Kdor pa hoče v tem zadeti na pravo, ta naj ne zabi, da ni posebno dobro ogrebati hmelja v lehki prsti, le ako je podnebje vlažno in sploh vreme mokrotno, tedaj se ne prikažejo slabi nasledki ogrebanja. Nasproti temu pa kaže v težki in vezani prsti ogrebati hmelj, posebno če pade dosti dežja. Taka zemlja drži mokroto delj časa, če torej ogrnemo hmelj, ostalo vodo pa odpeljamo, bode menda najbolj prav vode za-nj. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 20. junija pri sv. Juriji na juž. žel. v Sevnici in v Šoštanji. Dne 25. jun. pri sv. Juriji pri Taboru, v Podsredi, pri sv. Janžu na dr. polji, v Arveži, pri sv. Lenartu v slov. gor., v Ribnici in v Laškem trgu. Dne 26. junija pri sv. Križi na Mursk. polji in v Cmureku.

Dopisi.

Od sv. Ilja v Slov. gor. (Svarilo.) Na tukajšnje župane došle so pole od „deutschen Nationalvereina in Krems“ za pobiranje podpisov v namen, da bi se Schönerer oprostil kazni. Čudom smo se čudili, kaj da je Schönererjeve prijatelje zmotilo, da so se k nam Slovencem zatekli, naj bi darovali svoja imena za oprostitev njih poglavarja, saj je vendar bila tem popreje vsaka stvar ljubša, kakor pa Slovenec.*) Pregovor pravi, da „hudič v sili muhe žre“, enako so se tudi Schönererjevi prijatelji in tudi on sam v sili, spomnili na nas, ko popreje niso hoteli vedeti, da smo Slovenci na svetu. Kako neki to mogoče? Kar čez noč so izvedeli, da neki tam v deveti deželi od Mure doli proti jugu prebiva ljudstvo, ki se mu pravi „die Windischen“, kojih imena bodo tudi gotovo imela to moč Schönererja postaviti na proste noge. Slovenci! kako je neki to mogoče, da smo prišli naenkrat do take veljave v tem, ko smo poprej zastonj pošiljali peticijo in polne pole napisanih naših imen, da bi si priborili eno ali drugo naših pravic? Ali takrat so bili Schönerer in njegovi pristaši v državnem zboru gluhi in slepi na naše pritožbe in prošnje; niso si mogli domisliti, da bi zraven nemškega živel še kak drug narod, ki bi imel veljavo zahtevati za-se pravic in enakopravnosti. Župani slovenski! kadar bodo vam došle od vaših zaralcev te pole, storite svojo dolžnost kot zavedni Slovenci, ne dajte prostora tej nesnagi v svoji pisarni, temveč pošljite jo le hitro „per šub“ nazaj na svoje mesto. S tem bodemo pokazali, da nam ni mar za nje, ker tudi oni nas poznati nočejo, naj se obrnejo tje v Prusijo, katera jim je toliko na srcu, saj je prê njih vodja Schönerer rekel o priliki smrti nemškega cesarja: „Naš“ cesar je umrl. Njegovim volilcem in častilcem pa častitamo, da je njih vodja in poslanec v državnem zboru dospel do tako visoke stopinje časti.

*) Tudi v prošnji stoji: „Mi nemški posestniki“. Ured.

Z dežele. V našej občini — na imenu iste ni ležeče nič — službuje učitelj, ki ima svoje roditelje v Ljubljani. Minolo zimo, ko so otroci imeli počitnice, je učitelj obiskal svoje stariše. V imenovanem mestu so pa, kakor znano, skoz celo zimo razsajale osepnice. To je dalo povod, da je tukajšnji zdravnik očital našemu krajnošolskemu načelniku, rekši, da je ta zanemaril svojo dolžnost, ker učitelju ni prepovedal obiskati okuženega mesta, iz katerega bi vrnivši se učitelj bolezen lahko zatrosil v tukajšnji občini. To sponašanje je pač lahko žalilo načelnika, kateri svojo sicer častno, toda sitno službo vestno opravlja. In ker je očitanje izhajalo od osebe, ki v zdravstvenih zadevah mora biti merodajna, moral je načelnik zahtevati pojasnilo od druge, tudi merodajne strani, t. j. vprašal je okrajnošolski sovet v Celji, da li je očitanje opravičeno, t. j. da li se je načelnik res kaj pregrešil zoper postavo? Vprašana gospodska je odgovorila: Ne! Krajno-šolski načelnik namreč nima dolžnosti ne pravice, učiteljem prepovedovati odhod iz kraja, kjer imajo učenci počitnice, kakoršne so po postavi dovoljene. Bodi še dostavljeno, da je strah zdravnikov, hvala Bogu, ostal prazen.

Iz Male nedelje. (Razširjenje šole.) Prva in glavna podlaga človeškega blagostanja je gotovo dobra šola. V šoli se vcepljuje nežni mladini vsi nauki in vodila, kako se mu je v raznih okoliščinah vsakdanjega življenja ravnati, da je dober državljan in zvest katoličan. Človek, kateri ni nikdar pohajal k šolskemu poduku, pozna se odmah v obče po svojem občevanji in ravnanji. Pač smemo trditi, da kdor ne zna v današnjem času brati in pisati, revež je obžalovanja vreden, katerega lahko vsak ogoljufa in opehari. Ni pa ravno glavni smoter šole branje in pisanje, marveč blažiti v vseh